

Duits voorzitterschap sluit af met China-deal

[Achtergrond](#) - 5 januari 2021 - Auteur: Jesse Oude Egberink

Op de voorlaatste dag van 2020 en van het Duitse EU-voorzitterschap kwam de Europese Unie toch nog een investeringsverdrag overeen met China. Het verdrag moet de eerlijke toegang van Europese bedrijven tot de Chinese markt regelen - en andersom.

Europese bedrijven kunnen in veel gevallen alleen via een Joint Venture-constructie in China werken. De ondernemingen moeten dan verplicht samenwerken met een Chinese partner, waarbij ook intellectueel eigendom, zoals bijvoorbeeld technologische kennis, moet worden afgestaan. Het verdrag moet daar een einde aan maken.

Ook verplicht het verdrag China transparanter te zijn over staatssteun aan Chinese bedrijven. Nu krijgen veel bedrijven subsidies van de Chinese overheid, wat ze een concurrentievoordeel geeft, en nadelig is voor Europese bedrijven.

Ten derde is in het verdrag overeengekomen dat China zich aan internationale duurzaamheidsstandaarden moet houden en moet zorgen voor betere arbeidsomstandigheden. Dat het verdrag toch nog vlak voor de jaarwisseling rond is gekomen, komt volgens omroep ZDF voor een belangrijk deel door de toezegging van Beijing toe te treden tot het klimaatakkoord van Parijs en harder op te treden tegen het gebruik van dwangarbeid.

EU-voorzitterschap

Kanselier Merkel was er op gebrand om op het nippertje toch nog een handelsovereenkomst met China te sluiten, melden Duitse media. De relatie met China is al langer een hoofdpijndossier voor de EU en voor Duitsland, dat het afgelopen half jaar EU-voorzitter was. In september zou in Leipzig een groots opgezette EU-China-top plaatsvinden. Daar had het investeringsverdrag, waarover al sinds 2013 werd onderhandeld, moeten worden ondertekend. Het had het hoogtepunt van het Duitse voorzitterschap moeten worden, maar de top kon door de coronapandemie niet doorgaan.

In juli waren de toch al moeizame betrekkingen tussen China en de EU verder onder druk komen te staan door de Chinese inperking van de vrijheden in Hongkong. De EU reageerde met exportbeperkingen. Ook door de aanhoudende

berichten over de behandeling van de Oeigoerse minderheid in China waren de Europees-Chinese verhoudingen bekoeld.

De kwesties brachten kanselier Merkel in een moeilijke positie. De EU, en niet in de laatste plaats Duitsland, heeft China nodig als handelspartner en als partner in de strijd tegen klimaatverandering.

Voor Europa is China de belangrijkste handelspartner na de Verenigde Staten. Met name voor exportland Duitsland is eerlijke concurrentie voor Europese bedrijven op de Chinese markt van groot belang, in het bijzonder voor de auto-industrie. Volkswagen verkocht in 2018 meer dan 4,2 miljoen auto's in China, ten opzichte van 350.000 in de Verenigde Staten, somt nieuwssite Politico op in een analyse van de Duitse betrekkingen met China. In 2020 bedroeg de Duitse export naar China meer dan 100 miljard euro. Een handelsverdrag met het land was daarom een van de belangrijkste doelen van het Duitse EU-voorzitterschap.

Kritiek

Het verdrag moet nog wel worden goedgekeurd door het Europees Parlement. En dat is nog geen gelopen race. De afspraken over het aanpakken van dwangarbeid zijn loze woorden, zegt Reinhard Bütikofer (Bündnis 90/Die Grünen), hoofd van de China-delegatie van het Europees Parlement. China maakt op grote schaal gebruik van dwangarbeid, Bütikofer [denkt niet](#) dat het verdrag daaraan veel zal veranderen.

Ook in Duitsland klinkt kritiek op het verdrag. Michael Hüther, directeur van het Institut der deutschen Wirtschaft (IW) denkt dat het investeringsverdrag in werkelijkheid weinig zal veranderen aan de arbeidsomstandigheden in China. Beide critici doelen met name op de behandeling van Oeigoeren in China, die volgens berichten in werkkampen dwangarbeid verrichten. Daar zijn mogelijk ook Europese bedrijven bij betrokken, [meldt ZDF](#).

Op het thema arbeidsomstandigheden is meer nodig om uiteindelijk een handtekening onder het akkoord te kunnen zetten, zegt Bütikofer. "Er is geen deal voordat het Europees Parlement 'deal' gezegd heeft." Behalve dat het Europees Parlement met het verdrag moet instemmen, moet de overeenkomst ook nog eerst in alle Europese talen worden vertaald en juridisch worden gecontroleerd. Het kan nog wel een jaar duren voor er een handtekening onder het verdrag komt, schrijft Tagesschau.

Ook in andere landen heeft de China-deal kritiek opgeleverd. Volgens Politico overheerst in Italië, Polen, België en Spanje het sentiment dat Duitsland de overeenkomst er te snel doorheen heeft gedrukt en dat er daarbij te weinig oog is

geweest voor het thema dwangarbeid. De landen voelen zich gepasseerd en overruled door de Duitse belangen, [zo schrijft Politico](#).

Duitse invloed

Argwaan over de Duitse strategie is er al langer. Volgens Europese diplomaten hebben de Duitse belangen een onevenredige invloed op de Europese strategie tegenover China. “Het is vooral Duitsland dat aanstuurt op een nauwe samenwerking met China”, zei een EU-diplomaat afgelopen zomer tegen Politico. Dat is een belangrijke reden waarom Duitsland, en de EU, terughoudend zijn in hun kritiek op de veiligheidswetten die aan Hongkong zijn opgelegd. Merkel en Brussel reageren relatief mild op de bewijzen over ook de behandeling van de Oeigoeren, ondanks aandringen van het Europees Parlement om met sancties te komen.

De Duitse minister van Economische Zaken Peter Altmaier (CDU) verdedigde het beleid van zijn land in een interview met Politico in juli. “We hebben handelsrelaties met veel gebieden over de hele wereld gehad, gebieden die een heel ander begrip hebben van mensenrechten dan wij in Duitsland. Dat was zo in het geval van de Sovjet-Unie, en in het geval van veel landen in het Midden-Oosten, Afrika en Azië. Ik ben er altijd van overtuigd geweest dat verandering kan worden bereikt door handel.”

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/41629/duits-voorzitterschap-sluit-af-met-china-deal>